

Contraceptie

anno 2019

Dr Jan Claeys

Dr Lieve Dalewyn

AZO

De methodes

1. Anticonceptiepil
2. Anticonceptiepleister
3. Anticonceptiering
4. Barrièremethode
5. Anticonceptiestaafje
6. Spiraaltje
7. Prikpil

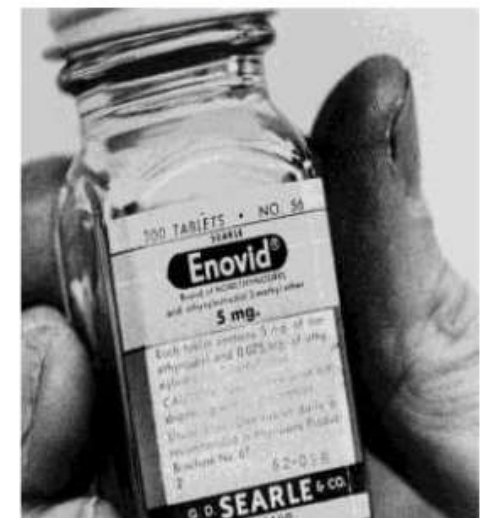
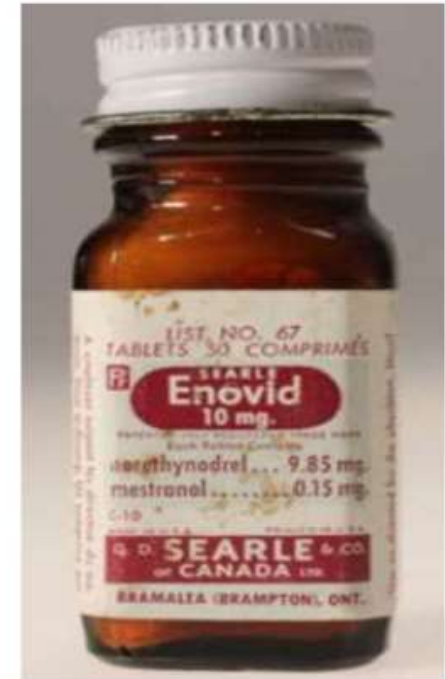
8. Sterilisatie
9. Kalendermethode
10. Temperatuurmethode
11. Billingsmethode
12. Abortus (1981 in Nederland/ België 1990)
13. Morning-afterpil
14. De cardiale patiënt
15. Anticonceptie en risicogroepen
16. Terugbetaling

1. Combinatiepil

1. Inleiding
2. Doeltreffendheid
3. Veiligheid
  - a) Kankerrisico
  - b) Tromboserisico
4. Praktische casussen

1. Inleiding

- 1957: Enovid door Gregory Pincus (mestranol 150mcg + norethynodrel 9.85mg)
- 1961: Anovlar door Ferdinand Peeters (EE 50mcg + 4mg norethisteronacetaat)
- Verdere dosisverlagingen
- 2016: 62 combinatiepreparaten (oraal), 1 combinatiepreparaat (transdermaal), 2 combinatiepreparaten (vaginale ring), 8 POP's (oraal), 1 POP (intramusculair), 1 POP (implantaat), 3 POP's (intra-uterien)

1. Inleiding (2)

- Tendens naar andere regimes 24+4, 26+2
- Tendens naar doornemen van de pil gedurende enkele maanden vb tricycling

1. Inleiding (3)

=

1. Inleiding (4)

Voor wie welke pil?

2. Classificatie

Orale oestroprogestagenen

oestrogeen

- Meestal synthetisch EE
- Soms 'natuurlijk' oestrogeen (oestradiol(valeraat))
- Bijwerkingen:
  - nausea en braken
  - hoofdpijn, prikkelbaarheid, moeheid
  - spotting
  - oedeem, mastodynïe
  - opzetten van varices

progesteron

- Verschillende types
- Bepaalt mee de generatie en het 'profiel'
- Bijwerkingen:
  - depressieve stemming
  - dyspareunie, libidoverlies
  - gewichtstoename
  - acne
  - hypomenorroe

2. Classificatie (2)

- **Eerste generatie**

- Levonorgestrel-bevattend:
  - Monofasisch: Microgynon 50®

- **Tweede generatie**

- Levonorgestrel-bevattend:
  - Monofasisch: Eleonor 20®, Eleonor 30®, Lavinia®, Lowette®, Microgynon 20®, Microgynon 30®, Nora30®, Noranelle®, Stediril-30®
  - Trifasisch: Triaselle®, Trigynon®, Trinordiol®
- Norethisteron-bevattend:
  - Monofasisch: ovysmen®
  - Trifasisch: Trinovum®

- **Derde generatie**

- Desogestrel-bevattend
  - Monofasisch: Denise20®, Denise30®, Deso20®, Deso 30®, Lamuna 20®, Lamuna 30®, Marvelon®, Mercilon®
  - Bifasisch: Gracial®
- Gestodeen-bevattend
  - Monofasisch: Femodene®, Gestodelle®, Gestofeme®, Grainne20®, Grainne30®, Harmonet®, Liosanne20®, Liosanne30®, Meliane®, Minulet®, Mirelle®
  - Trifasisch: Tri-minulet®, Triodene®

2. Classificatie (3)

- Andere ('vierde' generatie):

- Drospirinone-bevattend

- Monofasisch: Annabelle®, Annais®, Armunia20®, Armunia30®, Bradley®, Daylette®, Dorin®, Dorinelle®, Droseffik®, Drospibel®, MargotMylan20®, MargotMylan30®, MarliesMylan®, Yadere®, Yasmin®, Yasminelle®, Yaz®

- Chloormadinon-bevattend:

- Monofasisch: Bellina®, Helen®

- Dienogest-bevattend:

- Monofasisch: Dienobelle®, Louise®
- Sequentieel: Qlaira®

- Nomegestrol-bevattend:

- Monofasisch: Zoely®

- Cyproteron-bevattend:

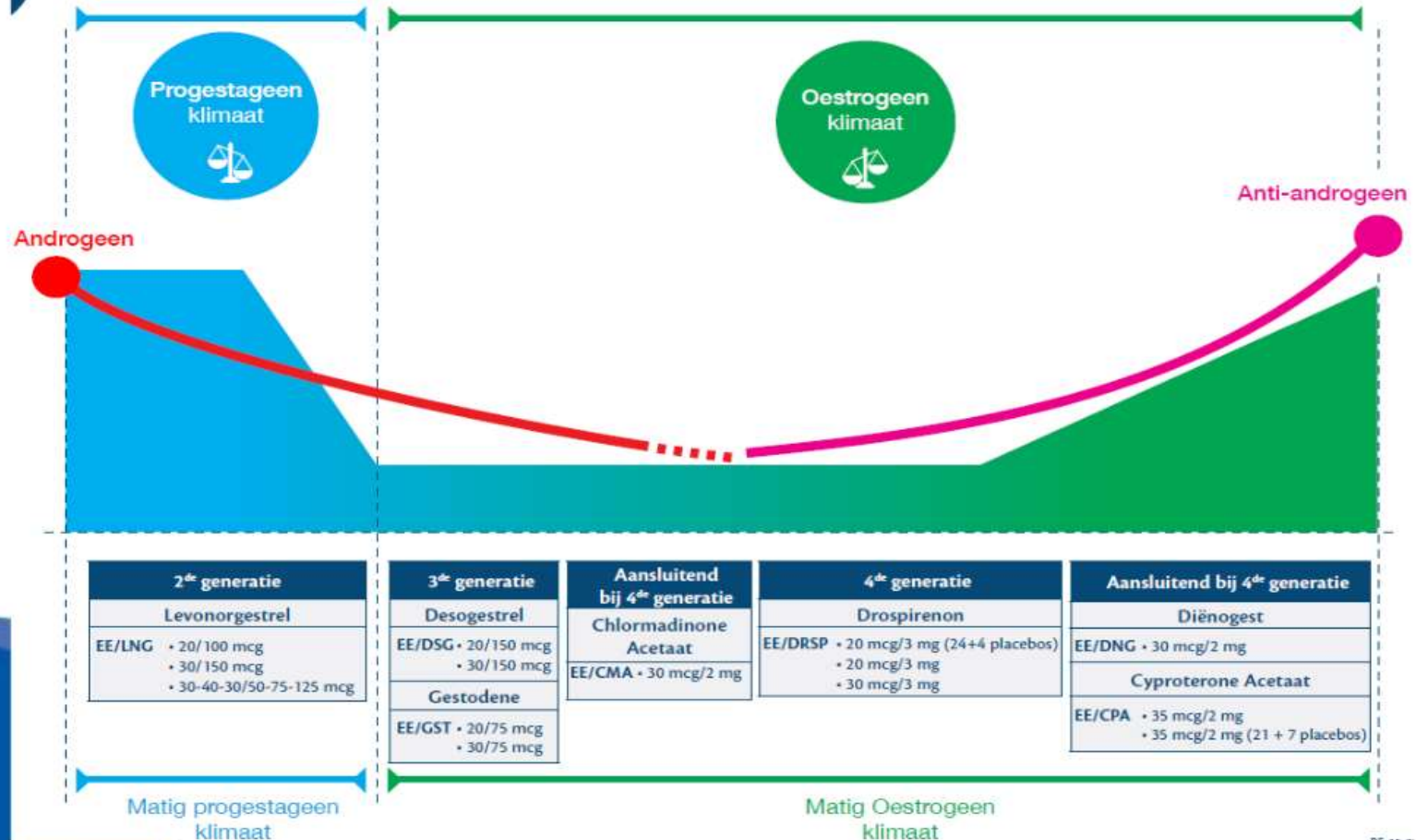
- Monofasisch: Claudia®, Daphne®, Diane®, Elisamylan®

2. Classificatie (4)

Progestins	Anti-estrogenic	Estrogenic	Androgenic	Anti-androgenic	Glucocorticoid	Anti-mineralocorticoid
Clormadinone acetate	+	-	-	+	+	-
Cyproterone acetate	+	-	-	++	+	-
Dienogest	+/-	+/-	-	+	-	-
Drospirenone	+	-	-	+	-	+
Etonogestrel	+	-	+	-	-	-
Gestodene/desogestrel	+	-	+/-	-	+	+
Levonorgestrel	+	-	+	-	-	-
MPA	+	-	+/-	-	+	-
Nomegestrol acetate	+	-	-	+/-	-	-
Norethisterone	+	+	+	-	-	-
(Norgestimate)	+	-	+	-	-	-

2. Classificatie (5)

Contraceptie: Welk klimaat kiezen?

3. Doeltreffendheid

- Doeltreffendheid:
  - RCT's kunnen geen echte verschillen aantonen in de anticonceptieve doeltreffendheid van de verschillende preparaten
  - CAVE: bias door lage power in de uitgevoerde studies, studie compliantie vs real-life compliantie
  - Aangenomen wordt wel dat de anticonceptieve doeltreffendheid daalt
    - Naarmate de verantwoordelijkheid van de patiënte toeneemt
    - Naarmate de dosis EE/P lager is

4. Veiligheid: kankerrisico

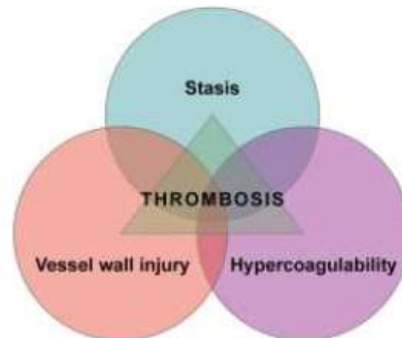
- Risico op bepaalde tumoren:
  - Geen verschillen tussen de verschillende preparaten (consensusvergadering 2013)

Discipline, Dedication and Friendship

4. Veiligheid: tromboserisico

- Diep veneuze trombose (DVT) en longembool (LE)
  - Zeldzaam bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd
  - Geschatte incidentie: 1-3/10000 vrouwen/jaar
- Multifactoriële oorsprong:
  - Erfelijke factoren: trombofilie
  - Verworven/uitlokkende factoren: heelkunde, zwangerschap, combinatiepil

Bijwerkingen van hormonale methoden : trombose

- Risico x 2-4
- ~ hoge dosissen EE
- ~ 3de generatie + “andere” progestagenen
- Eerste jaar na opstart
- Combinatie andere risicofactoren

4. Veiligheid: tromboserisico (2)

Tabel 2: Belangrijkste risicofactoren.

Risicofactoren	Niveau van het relatieve risico
Antecedenten van een DVT	16-35
Operatie	6-22
Kanker	6
Zwangerschap – <i>post partum</i>	4-14
Immobilisatie	13
Biologische trombofilie	2-50
Oestroprogestatief OAC	3-4
HST (peroraal)	3-4
Obesitas, lange reizen, varices	2-4

4. Veiligheid: tromboserisico (3)

- Verhoogd risico op DVT en de combinatiepil
  - Gekend sinds de jaren '60
  - Grootst tijdens het eerste jaar van de inname – normalisatie na 3 maanden stop
- Oorzaak?
  - Oestrogeen
    - Ethinyloestradiol (EE)
      - = zeer potent oestrogeen
      - Risico DVT evenredig met de dosis
      - Initieel zeer hoge dosis 150 mcg -> gereduceerd naar 20-50 mcg
      - Effect ter hoogte van de lever:
        - » Onderdrukking antitrombotische factoren (antitrombine, prot C, prot S, ...)
        - » Toename van de stollingsfactoren (fibrinogeen, factor II, VII, VIII en X)
        - > toestand van hypercoagulabiliteit
    - Natuurlijkere oestrogenen
      - Oestradiol(valeriaat): zoely® en qlaira®
      - Lage oestrogeniciteit = minder effect op de trombosemerker
      - Lager risico op DVT, doch geen normalisatie

4. Veiligheid: tromboserisico (4)

- Progestageen
  - Tweede generatie: levonorgestrel
    - Risico op DVT: x2-4 (absoluut risico 20/100000 vrouwen/jaar)
  - Derde generatie: gestodeen en desogestrel
    - Doel: verminderde androgeniciteit -> gunstiger lipidenprofiel -> minder cardiovasculaire verwickelingen
    - Echter hoger DVT risico: x3-8 (of x2 tov tweede generatie dwz absoluut risico 30-40/100000 vrouwen/jaar)
    - Vermoedelijk tgv een hogere hepatische oestrogeniciteit
  - 'Vierde generatie': drospirinone, dienogest, nomegestrolacetaat
    - Risico: x6-12 (of x3 tov tweede generatie dwz 60/100000 vrouwen/jaar)
- Wat te doen?
  - Antecedenten van VTE: contra-indicatie voor combinatiepreparaat
  - Antecedenten van VTE + voorbijgaande risicofactor: voorzichtigheid, geen uitdrukkelijke contra-indicatie (WHO: contra-indicatie)
  - Gekende trombofilie zonder antecedenten van VTE: contra-indicatie

Anticonceptieve werking van de hormonale methoden

- Oestrogeen + progestageen
  - Inhibitie folikelgroei (inhibitie FSH en GnRH)
  - Inhibitie LH piek
- Progestageen
  - Cervicale mucus
  - Inhibitie endometriumproliferatie

Andere voordelen van de hormonale methoden

- Cycluscontrole
- Minder menstrueel bloedverlies
- Minder dysmenorroe
- Minder functionele ovariumcyste
- Vermindering van de incidentie of manifestatie van E-afhankelijke aandoeningen (myomen, endometriose, endometriumCa)
- Acné (“andere” Progestagenen)

6-12 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : oestrogeen +
progestageen
- Combinatiepil
  - Kostprijs per jaar :
    - 2de en 3de generatiepil
      - 17 – 54 euro
    - “Andere” generatiepil
      - 50 – 116 euro
      - Zoely® 113 euro

5. Praktische casussen

1. Meisje, 17 jaar, 55kg, geen voorgeschiedenis, vraag naar anticonceptie (pil):
start 2de generatie, levonorgestrel bv Noranelle®
2. Meisje, 17 jaar, 55kg, voorgeschiedenis van zware acne, komt op verwijzing van de dermatoloog wegens uitbehandeld met andere middelen (topische middelen, systemische antibiotherapie, ..), geen voorgeschiedenis van DVT:
start EE35/cyproteronacetaat bv Diane gedurende 3 maanden en ga nadien over naar een andere combinatiepil met een anti-androgeen effect zoals EE30/dienogest bv Louise®
3. Vrouw, 30 jaar, 60kg, neemt al 5 jaar pil van de tweede generatie, doch ervaart stemmingswisselingen en libidoverlies, wenst alternatief (pil):
switch naar een preparaat met chloormadioneacetaat bv Bellina® of Helen®
4. Vrouw, 30 jaar, 60kg, neemt al 5 jaar een 20microgrampil van de tweede generatie, doch ervaart spotting, wenst alternatief (pil):
switch naar een 30microgrampil van de tweede generatie
5. Vrouw, 30 jaar, 60kg, neemt al 5 jaar een 30microgrampil van de tweede generatie, doch ervaart spotting, wenst alternatief (pil):
switch naar een trifasische pil of naar een pil met een natuurlijk oestrogeen bv Zoely
6. Vrouw, 30 jaar, 60kg, neemt al 5 jaar een 30microgrampil van de tweede generatie, heeft vaak hoofdpijn in het pilvrij interval (migraine zonder aura):
voortzetten van de pil niet aangeraden, overweeg switch naar een POP of een IUD
7. Vrouw, 30 jaar, 60kg, voorgeschiedenis van migraine met aura, wenst anticonceptie (pil):
formele contra-indicatie, bespreek andere methodes (IUD of POP)

5. Praktische casussen (2)

8. Vrouw, 38 jaar, 80kg, neemt 30microgram pil van de tweede generatie, ervaart gewichtstoename, geen voorgeschiedenis, heeft al gehoord over Yasmin®, wenst switch:

Bespreek licht hoger tromboserisico, overweeg na informed consent switch

9. Vrouw, 38 jaar, 80kg, rookt 15 sigaretten/d, neemt vierde generatie drospirinonebevattende pil, komt voor preventief onderzoek:

Bespreek reëel tromboserisico, bespreek andere methodes (IUD), indien niet te motiveren: overweeg switch naar POP of naar pil van de tweede generatie

10. Vrouw, 38 jaar, 60kg, voorgeschiedenis van DVT zonder aanleiding, trombofiliescreening negatief, wenst anticonceptie:

Bespreek tromboserisico, bespreek andere methodes (IUD), indien niet te motiveren: overweeg POP

11. Vrouw, 38 jaar, 60kg, factor V Leiden mutatie, wenst anticonceptie (pil):

Formele contra-indicatie, bespreek andere methodes incl POP

12. Vrouw, 42 jaar, 75kg, RR 160/95, wenst anticonceptie (pil):

Formele contra-indicatie, bespreek andere methodes incl POP

2. Anticonceptiepleister

Juwelen als voorbehoedsmiddelen

6-12 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : oestrogeen + progestageen
- Pleister (Evra®)
  - EE 0.034mg/Norelgestromin 0.203mg per 24 uur
  - 1 pleister per week gedurende 3 weken
  - Stopweek versus continueren
  - Kostprijs : 34 euro (9 pleisters)
  - Nadelen : minder effectief indien gewicht > 90 kg

3. Anticonceptiering

6-12 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : oestrogeen +
progestageen
- Vaginale ring (Nuvaring®, Izzyring®, Circlet®)
  - EE 0.015 mg/Etanogestrel 0.12 mg per 24 uur
  - 1 ring per 3 weken
  - Stopweek versus continueren
  - Kostprijs : 57 euro – 79 euro (6 ringen)

4. Barrière methode

CONDOS = vergaarbakje >< kolonel Quanam
1930 : vloeibare latex i.p.v. natuurrubber

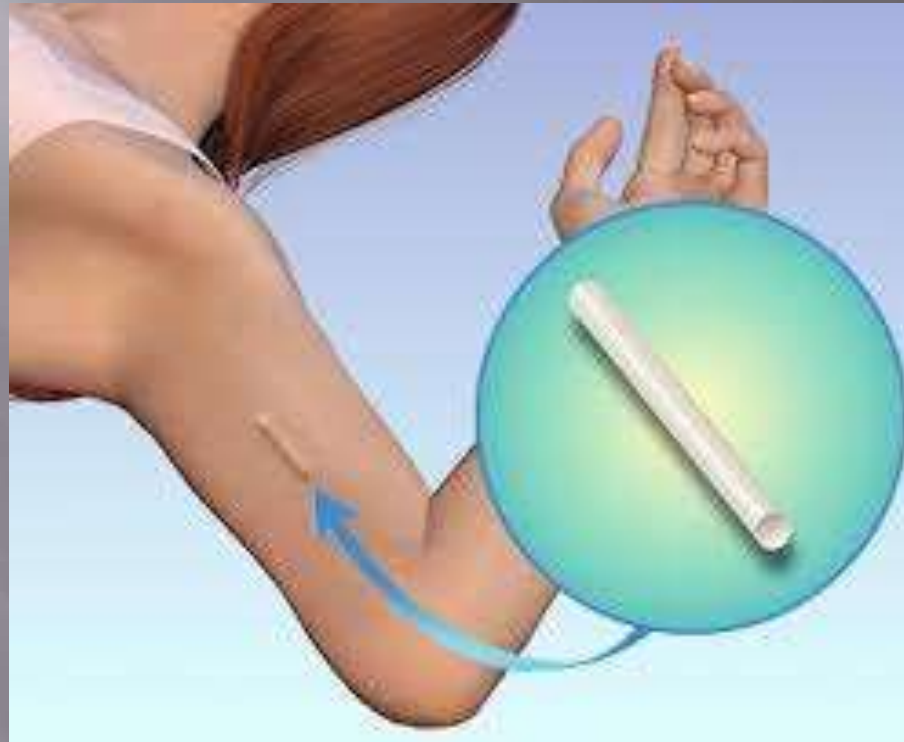

Barrièremethode

- ▣ Ander barrièremiddel:
- ▣ “Dutch Caps”

5. Anticonceptiestaaafje

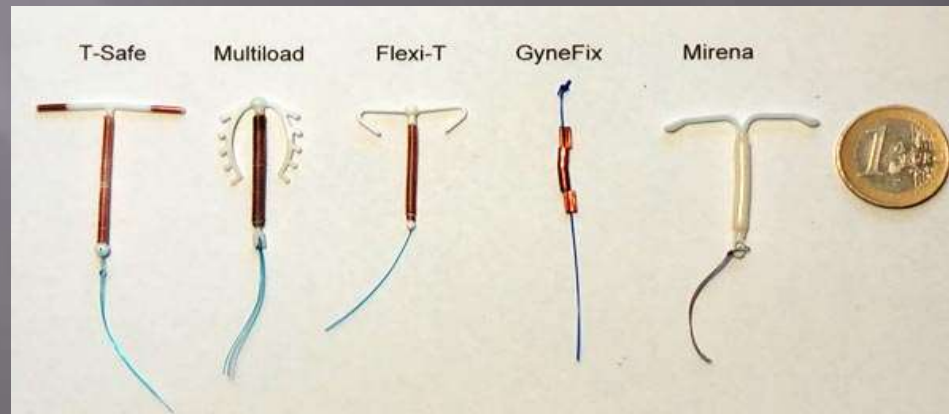

< 1 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : progestageen
- Implanthaat (Implanon®)
  - Etonogestrel 68 mg
  - Bovenarm
  - 3 jaar
  - Kostprijs : 143.95 euro
  - Geen tromboserisico
  - Nadeel : endometriumatrofie

6. Spiraaltje

Cu balls

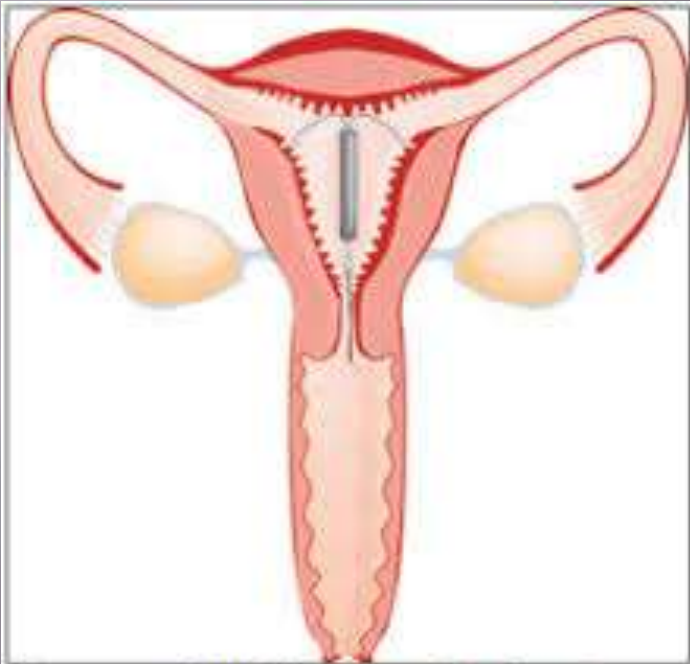
< 1 % zwangerschapskans per jaar

- Niet-hormonale methode
- Cu-IUD
  - Toxisch voor spermacel en blastocyst
  - Endometriale inflammatie
  - 5 jaar (T-Safe 10 jaar)

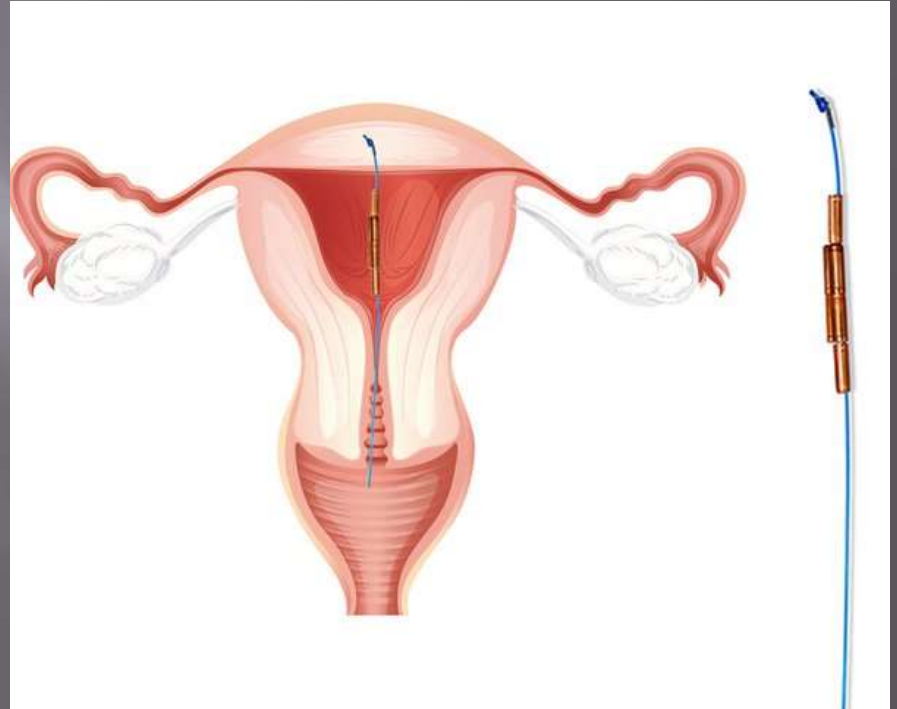
< 1 % zwangerschapskans per jaar

- Niet-hormonale methode
- Cu-IUD
  - Praktisch
    - Plaatsing tijdens of kort na menses
    - Echografische controle positionering na 6 weken
  - Kostprijs : 56 – 140 euro

Spiraaltje (2)

Hormonal IUS in place in the uterus

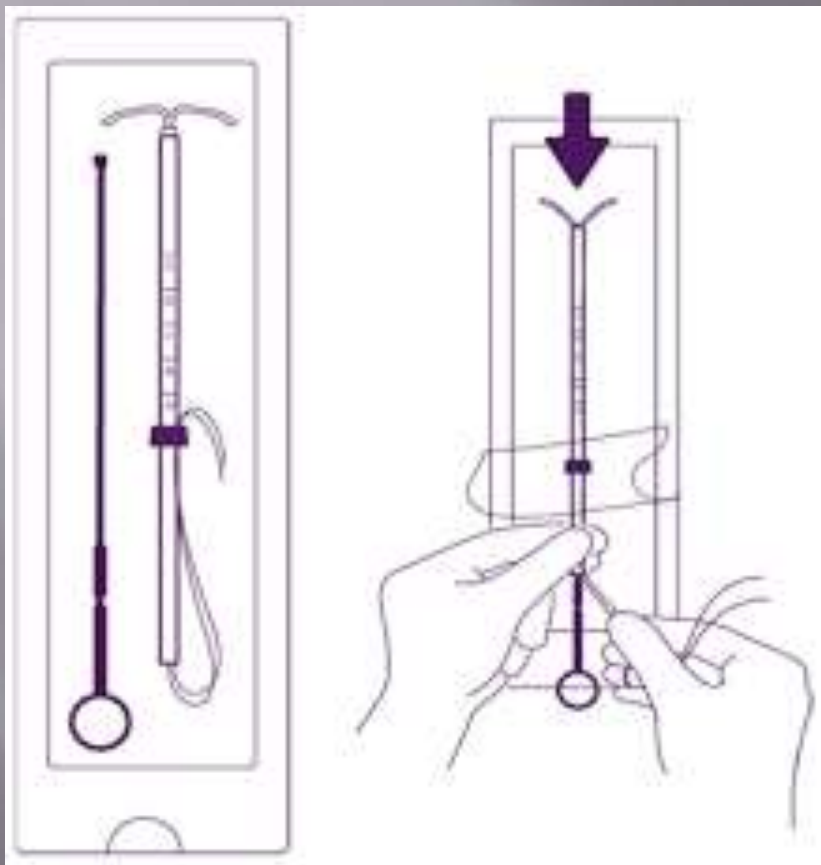
Spiraaltje (3)

Hormonal coils – Mirena – Kyleena – Jaydess

	Mirena	Kyleena	Jaydess
Dosage (Levonogestrel mg)	52	19,5	13,5
Duration of use in years	5	5	3
T-Frame in mm	32 x 32	28 x 30	28 x 30
Diameter of insertion tube in mm	4,4	3,8	3,8

Spiraaltje (4)

< 1 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : progestageen
- IUD
  - Praktisch
    - Plaatsing tijdens of kort na menses
    - Echografische controle positionering na 6 weken
  - Kostprijs : 118 – 147 euro
  - **Geen tromboserisico**
  - Nadeel : onregelmatig bloedverlies gedurende 6 maanden

7. Prikpil

6-12 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : progestageen
- Prikpil (Depo-Provera®)
  - Medroxyprogesteronacetaat 150 mg IM
  - Per 12 weken
  - Kostprijs per spuit : 8.78 euro

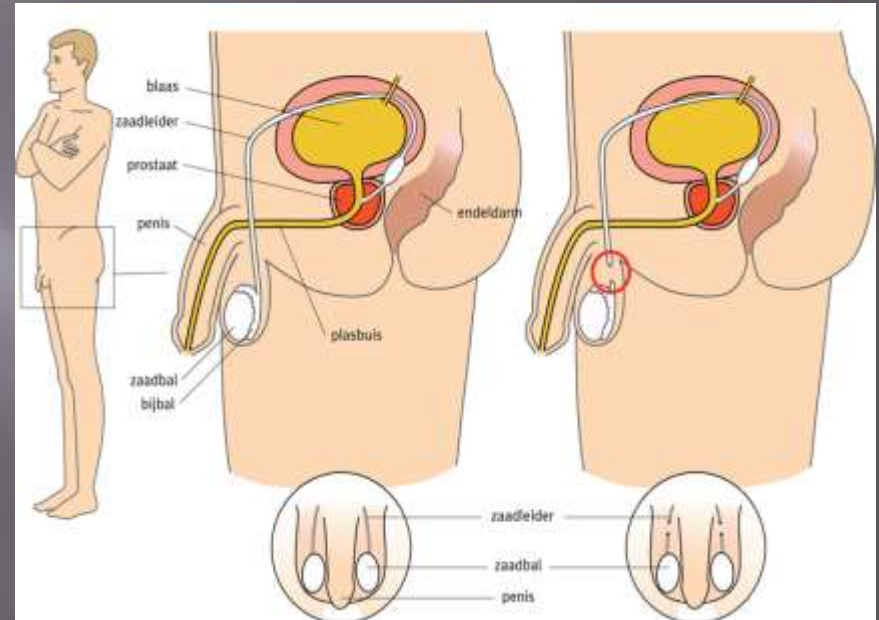
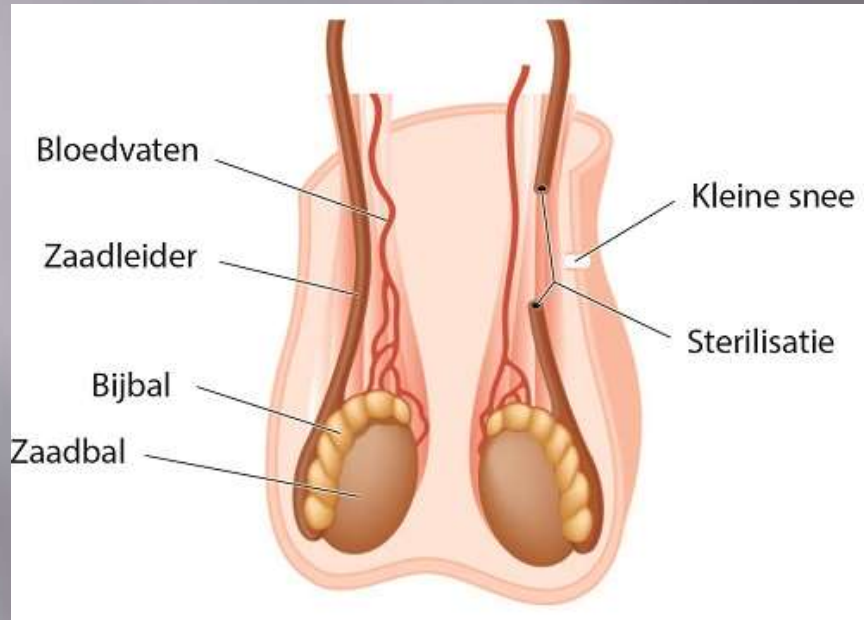

6-12 % zwangerschapskans per jaar

- Hormonale methoden : progestageen
- Prikpil (Depo-Provera®)
  - Nadelen :
    - Endometriumatrofie (spotting, onregelmatig bloedverlies)
    - Gewichtstoename
    - Osteoporose
    - Cyclusherstel

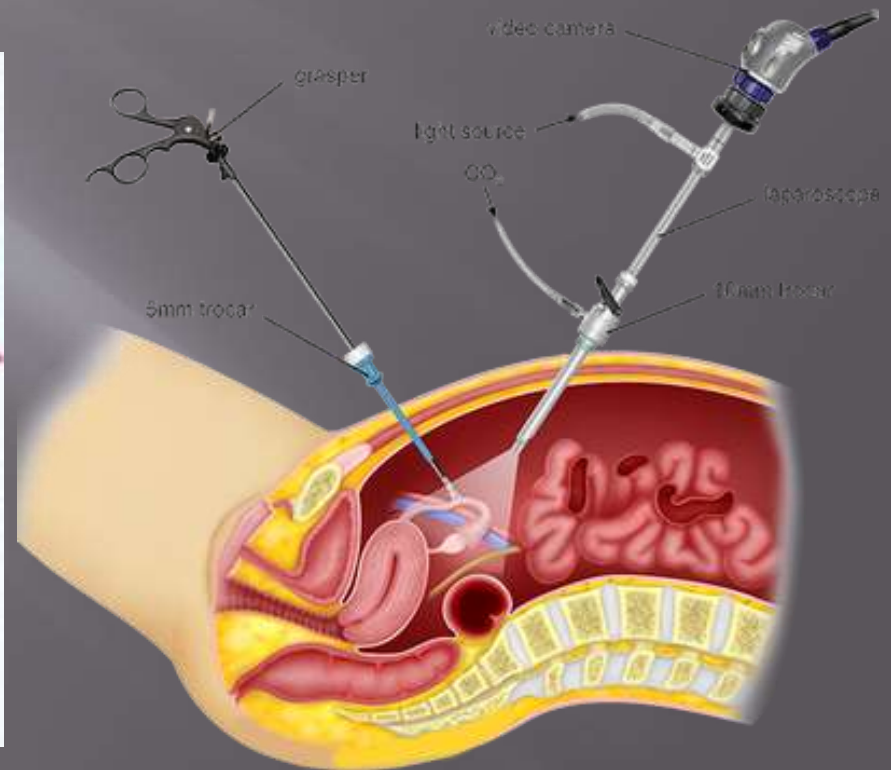
8. Sterilisatie

sterilisatie van de man

Sterilisatie (2)

Sterilisatie van de vrouw

< 1 % zwangerschapskans per jaar

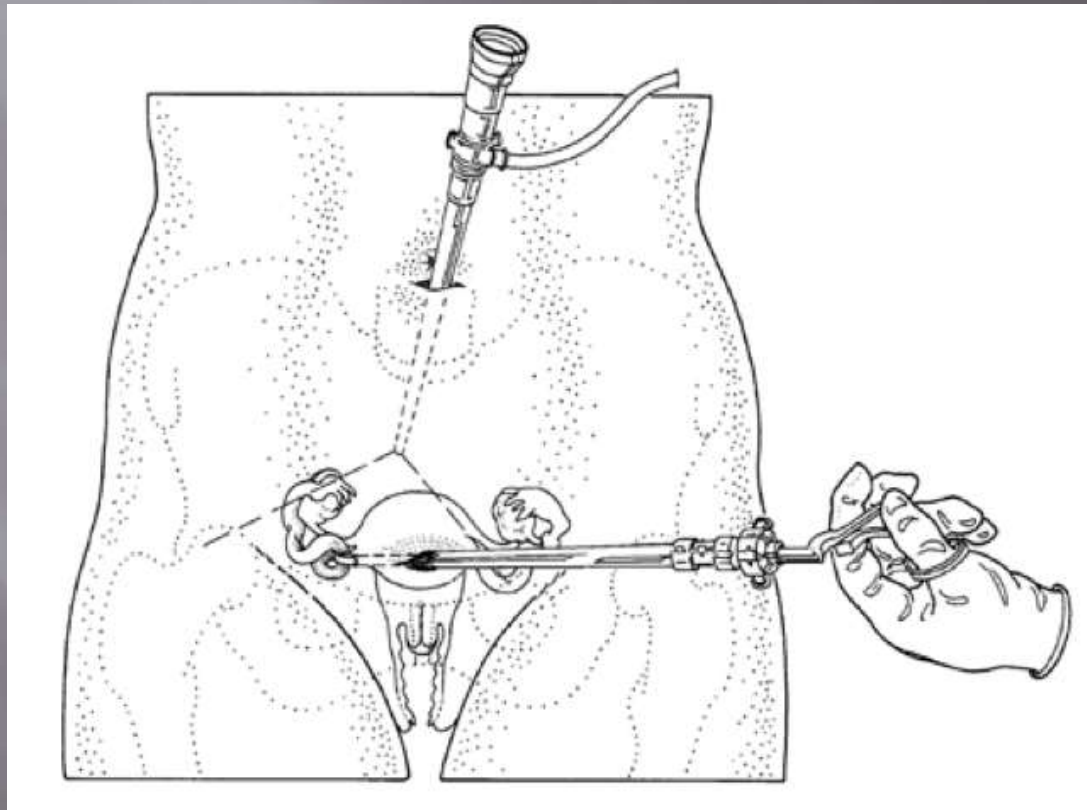
- Niet-hormonale methode
- Sterilisatie van de vrouw
  - Laparoscopie
  - Salpingectomie
  - Onomkeerbaar

- Risicoreductie ovarium Ca (OR 0.51 [0.35-0.75], $p < .001$)

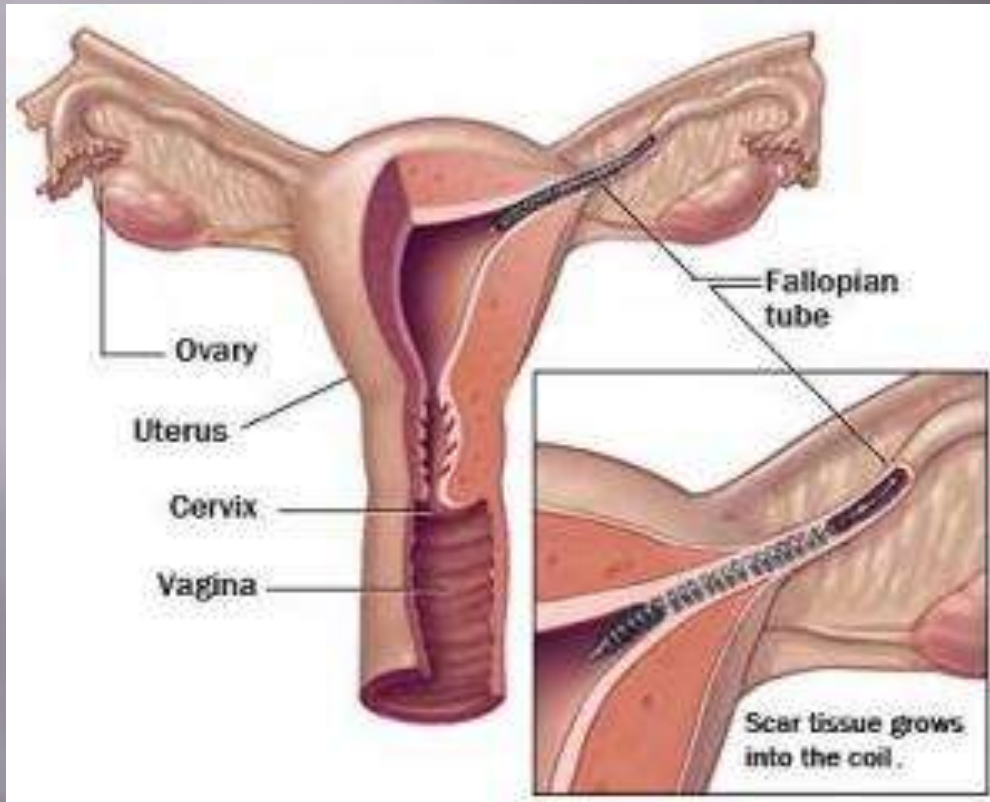
Sterilisatie (3)

Sterilisatie van de vrouw (2)

Sterilisatie (4)

sterilisatie van de vrouw (3)

Essure®

- Hysteroscopische sterilisatie vrouw
- Poliklinisch
- 2002
- Induceert littekenweefsel
  - tubaire occlusie 12 weken (HSG)

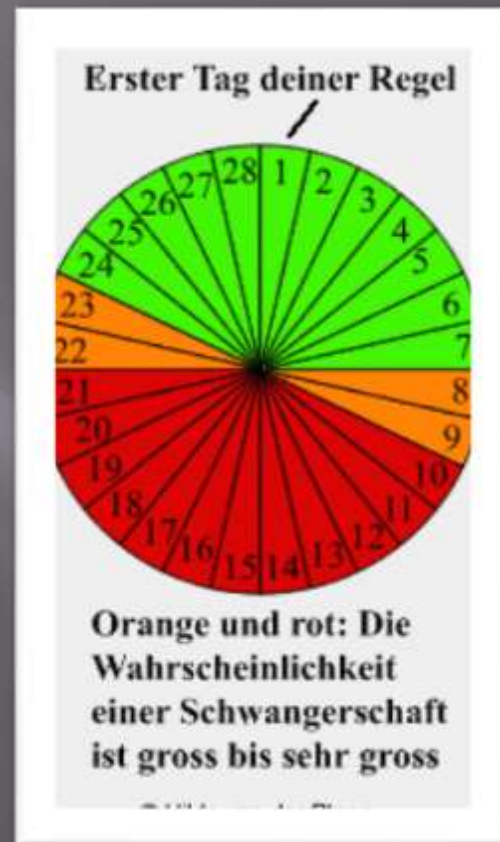
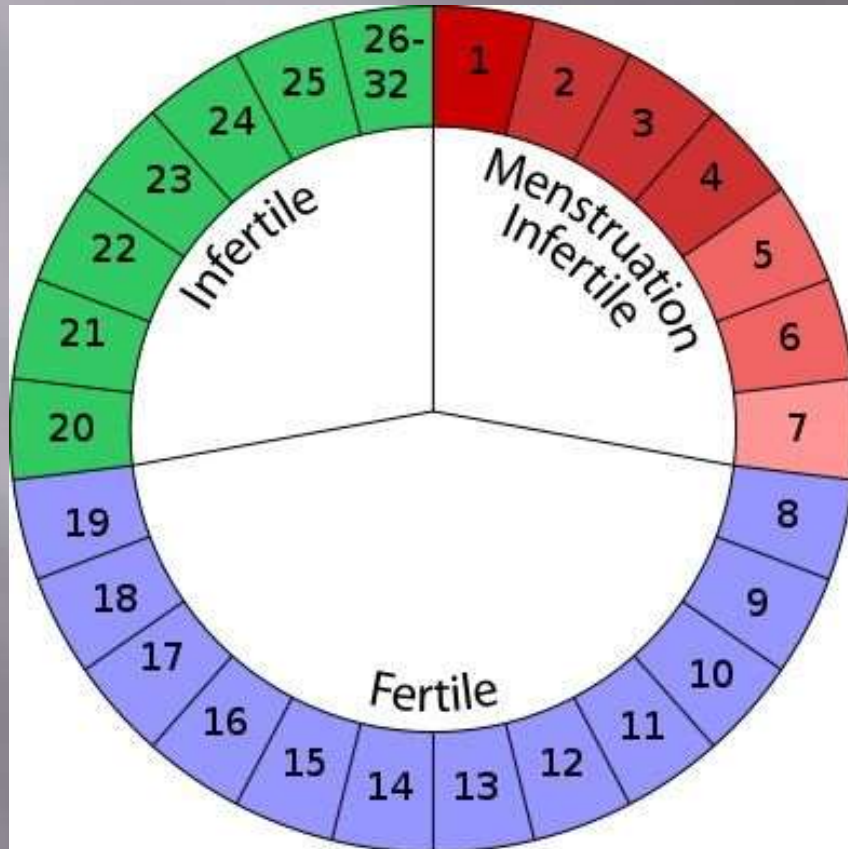
Essure®

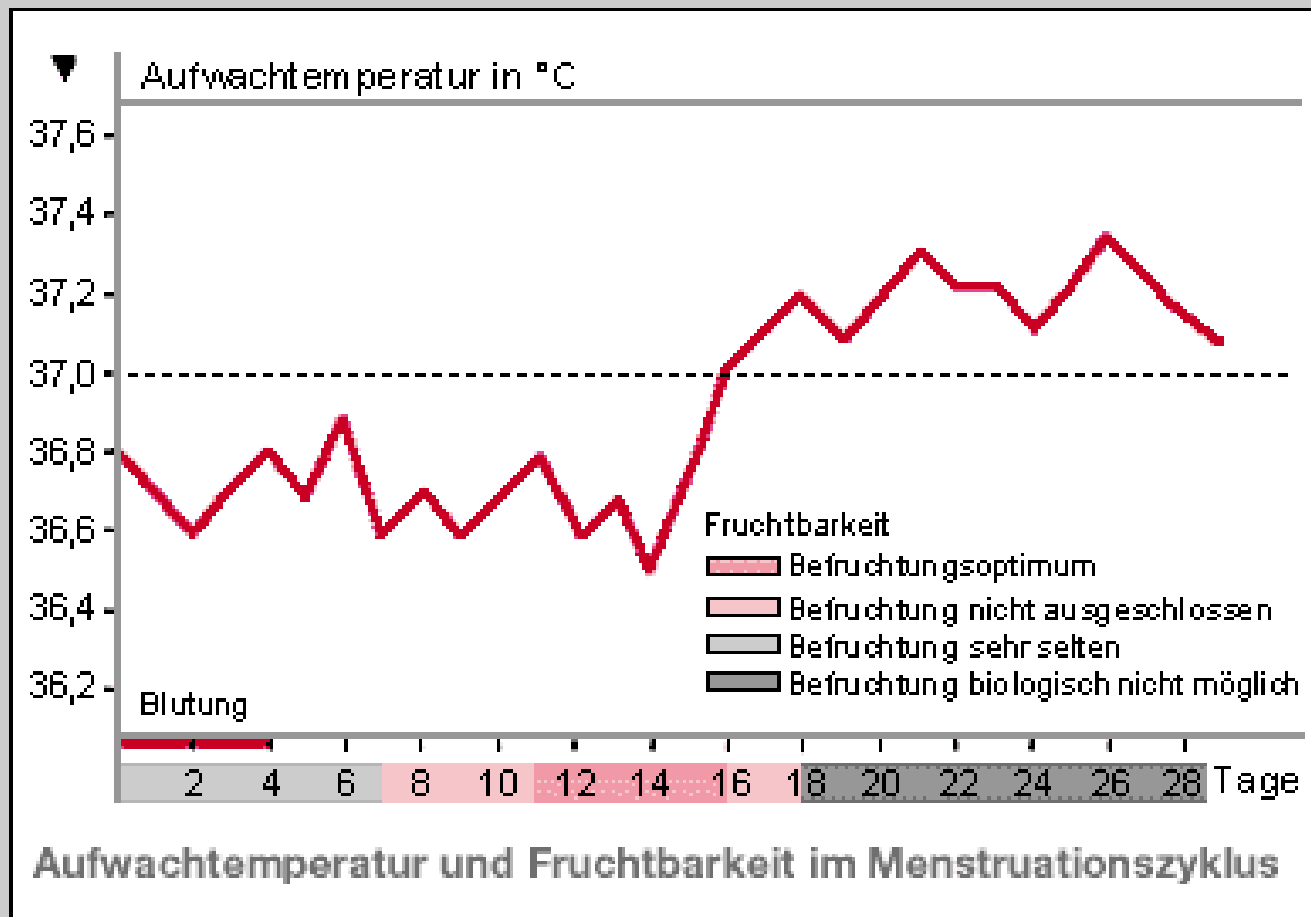
Niet meer beschikbaar

- Allerlei klachten
- E-(free)sisters

9. Kalendermethode

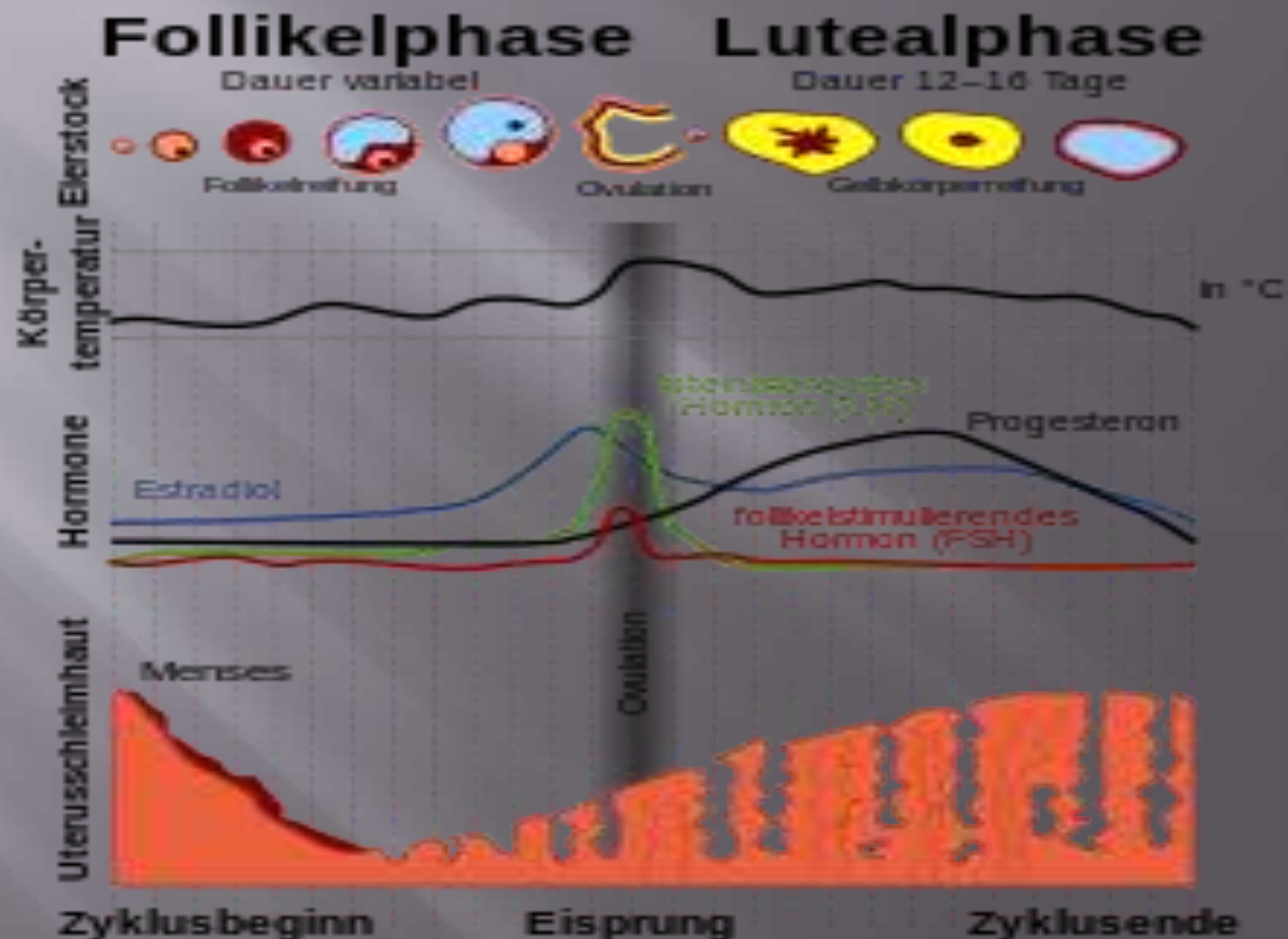
10. Temperaturmethode

11. Billingsmethode

Billingsmethode (2)

12. Abortus

(1981 in Nederland/België 1990)

Beneden de 7 weken :
medicamenteus

Boven de 7 weken :
zuigcurettage

6 dagen interval

13. Morning-afterpil

- ▣ Werking:
- ▣ op ovulatie
- ▣ op innidatie

EllaOne 30mg

1 tablet

Nood-anticonceptie

<u>"morning after pill"</u>	Progestageen receptor modulator	<u>Cu-IUD</u>
<u>Levonorgesterel</u> 1,5 mg	<u>Ulipristal</u> 30 mg	
< 72 uur	< 5 dagen	< 5 dagen
Ovulatie uitstellen	Ovulatie uitstellen	Voorkomt conceptie en innesteling
<u>Norlevo</u> ®	<u>ellaOne</u> ®	<u>Mithra sert</u> ®,...

14. De cardiale patiënt

- Reproductieve leeftijd
- Zwangerschap
  - Maternaal en foetaal risico
  - Timing versus contra-indicatie
- Jongere seksarche
  - Risico op ongeplande zwangerschap

Nota : na partus combinatiepil starten pas na 6 weken (volgens nieuwste WHO-richtlijnen)

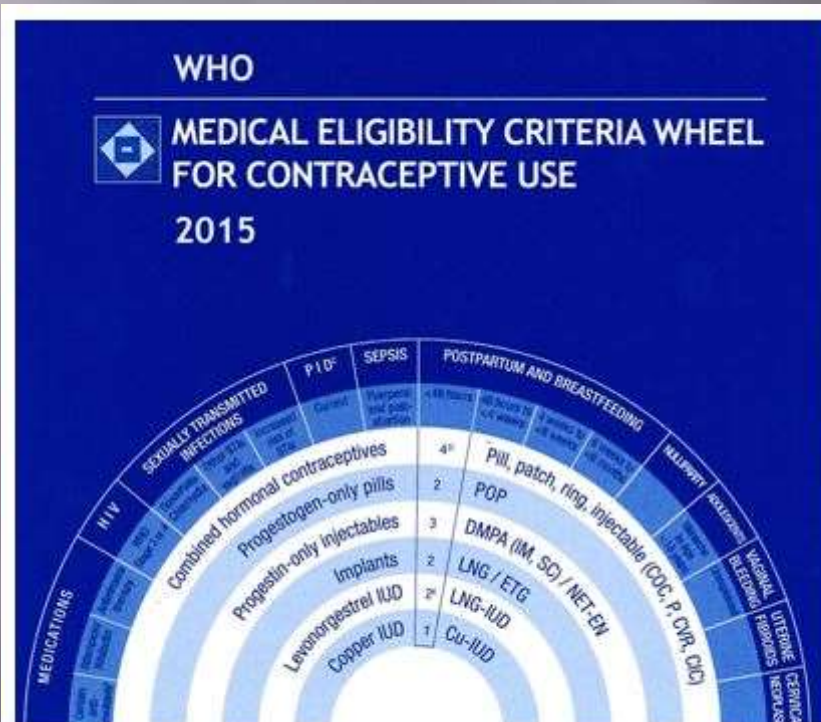
De cardiale patiënt (2)

WHO-aanbevelingen voor enkele medische situaties

Categorie	Aanbeveling	
1	Kan altijd gebruikt worden	Ja
2	Kan over het algemeen gebruikt worden	
3	Niet aanbevolen , tenzij andere meer geschikte methoden niet mogelijk	Nee
4	Gebruik wordt afgeraden	

De cardiale patiënt (3)

WHO-aanbevelingen voor enkele medische situaties : 2015 : de schijf

De cardiale patiënt (4)

WHO-aanbevelingen door enkele medische situaties :

2015 : de schijf

2018 : de app

Medical eligibility criteria for contraceptive use

The image displays two screenshots of the WHO Medical Eligibility Criteria app. The left screenshot shows the 'HIV' section with a dropdown menu for 'Pelvic inflammatory disease' set to 'Current'. The right screenshot shows the 'Recommendation' screen with three options, all marked with a red circle containing the number 4.

Left Screenshot (HIV Section):

- HIV
- Headache
- Hypertension
- Liver diseases
- Medications
- Nulliparity
- Obesity
- Pelvic inflammatory disease
  - ☒ Current
  - ☐ Past
- Postpartum & breastfeeding
  - 4 weeks to < 6 weeks
  - ☐ < 6 hours
  - ☐ 6 weeks to < 6 months

Right Screenshot (Recommendation Screen):

Based on the selected medical condition(s), these are the safety ratings for contraceptive methods. Click on the arrow to review safety ratings for each condition alone.

Combined conditions

- 4 Combined oral contraceptives COC
- 4 Progestogen-only pills POP
- 4 Progestogen-only injectables DMPA/NET-EN

De cardiale patiënt (5)

	Veneuze trombo-embolie			Cardiovasculaire aandoening			Arteriële hypertentie	
	VG	Acuut	Majeure Heelkunde met immobilisatie	CVA	MI	Risicofactoren	140-159/ 90-99	>= 160/ >= 100
Combinatiepil	4	4	4	4	4	3/4	3	4
Minipil	2	3a	2	2b	2b	2	1	2
Prikipil	2	3a	2	3	3	3	2	3
Implant	2	3a	2	2b	2b	2	1	2
Hormoon IUD	2	3a	2	2	2b	2	1	2
Cu-IUD	1	1	1	1	1	1	1	1

a : indien anti-coagulantie opgestart = 2

b : indien ontwikkeld onder deze vorm van anticonceptie ; overweeg switch naar een niet-hormonale vorm

De cardiale patiënt (6)

	Obesitas	Diabetes Mellitus				Roken	
	BMI ≥30 kg/m ²	Insuline afh en insuline onafh	VG DMG	DM + vasculaire aandoening of >20 jaar DM	Retino-, nefro-, of neuropathie	< 35 jaar	≥ 35 jaar
Combinatiepil	2	2	1	3/4	3/4	2	3/4
Minipil	1	2	1	2	2	1	1
Prikpil	1c	2	1	3	3	1	1
Implant	1	2	1	2	2	1	1
Hormoon IUD	1	2	1	2	2	1	1
Cu-IUD	1	1	1	1	1	1	1

c : indien < 18 jaar = 2

De cardiale patiënt (7)

- Met een risico voor trombo-embolie
  - Oestrogenen zijn gecontra-indiceerd
  - Andere methoden toegelaten
  - Voorbeelden :
    - *Hartfalen, aritmie, mechanische klep, cyanotisch defect, ...*

De cardiale patiënt (8)

- Met gebruik van vitaminen K antagonist
  - Bloedingsrisico prikpil, implantaat en IUD is verwaarloosbaar
  - Voordeel hormonale medicatie :
    - Minder bloedverlies tijdens menses (minder anemie)
    - Minder tussentijdsbloedverlies / spotting
  - Nadeel orale hormonale medicatie
    - Interactie → effect vitamine K antagonist ↓
  - Oestrogenen zijn gecontra-indiceerd
  - Voorkeur : hormonaal IUD

De cardiale patiënt (9)

- Met een risico op een ernstige vasovagale reactie
  - Vasovagale reactie na plaatsen of verwijderen van een IUD
  - Ziekenhuissetting
  - Voorbeelden :
    - *Fontan circulatie, Eisenmenger fysiologie, aritmie*

De cardiale patiënt (10)

- Met een risico op endocarditis
  - Antibiotica profylaxe voor plaatsen en verwijderen IUD is niet aanbevolen
  - Voorbeelden :
    - *Kunstklep, VG endocarditis, congenitale afwijkingen (niet-herstelde cyanotische hartafwijkingen, herstelde afwijkingen met prothesisch materiaal) kleplijden na harttransplantatie*

15. Anticonceptie en risicogroepen

- Counseling
- Groot aanbod anticonceptie
  - CU-IUD kan (bijna) altijd
  - Hormonale medicatie : progestageen kan (bijna) altijd
- LARC
  - Bijkomende voordelen
  - Geen anesthesierisico

16. Terugbetaling

- < 21 jaar: extra tegemoetkoming RIZIV
  - 3 euro per maand → 36 euro per jaar
- Ziekenfondsen:
  - Bond Moyson: 15 euro/jaar of 45 euro igv spiraal of implantaat. 15 euro voor condooms of morning after pil. 45 euro voor sterilisatie
  - Liberale mutualiteit: jongeren die recht hebben op kinderbijslag, bijkomend 20 euro per jaar
  - OZ: 20 euro per jaar voor condooms
  - CM: geen tegemoetkoming
  - Partena: geen tegemoetkoming
  - Vlaams en Neutraal ziekenfonds: geen tegemoetkoming

Gratis anticonceptiemiddelen < 21 jaar (bron: RIZIV)

Combinatiepil

ASTERLUNA CONTINU 0,15/0,03 3 X 28	EXELTIS	3	-	S	G	-	7,89	7,89	7,89	9,00	0,00
ASTERLUNA CONTINU 0,15/0,03 6 X 28	EXELTIS	6	-	S	G	-	10,27	10,27	10,27	18,00	0,00
ASTERLUNA CONTINU 0,15/0,03 13 X 28	EXELTIS	13	-	S	G	-	16,41	16,41	16,41	39,00	0,00
DENISE 20 TABL 3 X 21	TEVA PHARMA	3	1	S	G	Cx	8,89	8,89	4,79	9,00	0,00
DENISE 20 TABL 13 X 21	TEVA PHARMA	13	1	S	G	Cx	24,24	24,24	21,40	39,00	0,00
DENISE 30 TABL 3 x 21	TEVA PHARMA	3	1	S	G	Cx	8,89	8,89	4,79	9,00	0,00
DESO 20 COMP 3 X 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	3	1	S	G	Cx	11,13	11,13	7,26	9,00	0,00
DESO 20 COMP 6 X 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	6	1	S	G	Cx	15,09	15,09	11,61	18,00	0,00
DESO 20 COMP 13 X 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	13	1	S	G	Cx	26,74	26,74	23,29	39,00	0,00
DESO 20 COMP 3 X 21	IMPEXECO	3	1	S	G	Cx	11,13	11,13	7,26	9,00	0,00
DESO 20 COMP 6 X 21	IMPEXECO	6	1	S	G	Cx	15,09	15,09	11,61	18,00	0,00
DESO 20 COMP 13 X 21	IMPEXECO	13	1	S	G	Cx	26,74	26,74	23,29	39,00	0,00
DESO 30 COMP 3 X 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	3	1	S	G	Cx	10,38	10,38	6,43	9,00	0,00
DESO 30 COMP 6 X 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	6	1	S	G	Cx	14,13	14,13	10,55	18,00	0,00
ELEONOR 0,1 mg/0,02 mg DRAG 13 X 21	SANDOZ	13	-	S	-	-	35,19	35,19	35,19	39,00	0,00
ELEONOR 0,15 mg/0,03 mg TABL 3 X 21	SANDOZ	3	1	S	G	Cx	7,98	7,98	3,80	9,00	0,00
ELEONOR 0,15 mg/0,03 mg TABL 6 X 21	SANDOZ	6	1	S	G	Cx	10,38	10,38	6,44	18,00	0,00
ELEONOR 0,15 mg/0,03 mg TABL 13 X 21	SANDOZ	13	1	S	G	Cx	16,53	16,53	13,18	39,00	0,00
GAELE 20 3 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
GAELE 20 6 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
GAELE 20 13 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00
GAELE 30 3 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
GAELE 30 6 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
GAELE 30 13 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00
GESTODELLE 20 3X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
GESTODELLE 20 6X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
GESTODELLE 20 13X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00
GESTOFEME 30 3X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
GESTOFEME 30 6X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
GESTOFEME 30 13X21 (IMPEXECO)	IMPEXECO	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00

LAMUNA 20 TABL 6 X 21	SANDOZ	6	-	S	G	-	15,05	15,05	15,05	18,00	0,00
LAMUNA 20 TABL 13 X 21	SANDOZ	13	-	S	G	-	24,18	24,18	24,18	39,00	0,00
LAMUNA 30 TABL 6 X 21	SANDOZ	6	-	S	G	-	14,09	14,09	14,09	18,00	0,00
LAMUNA 30 TABL 13 X 21	SANDOZ	13	-	S	G	-	24,84	24,84	24,84	39,00	0,00
LAVINIA 0,10/0,02 TABL 3x 21	THERAMEX	3	1	S	G	Cx	8,48	8,48	4,34	9,00	0,00
LAVINIA 0,10/0,02 TABL 13x 21	THERAMEX	13	1	S	G	Cx	17,47	17,47	15,06	39,00	0,00
LEVESIALLE CONTINU 20 13 x 28	EXELTIS	13	-	S	G	-	35,19	35,19	35,19	39,00	0,00
LEVORICHTER DRAG 3 x 21	GEDEON RICHTER	3	1	S	G	Cx	7,83	7,83	3,63	9,00	0,00
LEVORICHTER DRAG 6 x 21	GEDEON RICHTER	6	1	S	G	Cx	10,37	10,37	6,42	18,00	0,00
LEVORICHTER DRAG 13 x 21	GEDEON RICHTER	13	1	S	G	Cx	16,53	16,53	13,18	39,00	0,00
LINDYNETTE 20 COMP 3 X 21	GEDEON RICHTER	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
LINDYNETTE 20 COMP 6 X 21	GEDEON RICHTER	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
LINDYNETTE 20 COMP 13 X 21	GEDEON RICHTER	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00
LINDYNETTE 30 COMP 3 X 21	GEDEON RICHTER	3	1	S	G	Cx	11,14	11,14	7,27	9,00	0,00
LINDYNETTE 30 COMP 6 X 21	GEDEON RICHTER	6	1	S	G	Cx	16,86	16,86	13,55	18,00	0,00
LINDYNETTE 30 COMP 13 x 21	GEDEON RICHTER	13	1	S	G	Cx	32,26	32,26	27,46	39,00	0,00
LIOSANNE 20 COMP 3 x 21	SANDOZ	3	1	S	G	Cx	11,26	11,26	7,40	9,00	0,00
LIOSANNE 20 COMP 6 x 21	SANDOZ	6	1	S	G	Cx	17,08	17,08	13,79	18,00	0,00
LIOSANNE 20 COMP 13 X 21	SANDOZ	13	-	S	G	-	30,97	30,97	30,97	39,00	0,00
LIOSANNE 30 COMP 3 x 21	SANDOZ	3	1	S	G	Cx	11,26	11,26	7,40	9,00	0,00
LIOSANNE 30 COMP 6 x 21	SANDOZ	6	1	S	G	Cx	17,08	17,08	13,79	18,00	0,00
LIOSANNE 30 COMP 13 X 21	SANDOZ	13	-	S	G	-	30,97	30,97	30,97	39,00	0,00
LUMIVELA CONTINU 20 3 x 28	EXELTIS	3	-	S	-	-	8,87	8,87	8,87	9,00	0,00
LUMIVELA CONTINU 20 6 x 28	EXELTIS	6	-	S	-	-	15,06	15,06	15,06	18,00	0,00
LUMIVELA CONTINU 30 3 x 28	EXELTIS	3	-	S	-	-	8,87	8,87	8,87	9,00	0,00
LUMIVELA CONTINU 30 6 x 28	EXELTIS	6	-	S	-	-	14,10	14,10	14,10	18,00	0,00
MICROGYNON 30 DRAG 13 X 21	BAYER	13	-	S	-	-	32,34	32,34	32,34	39,00	0,00
NORA-30 DRAG 3 x 21	IMPEXECO	3	1	S	G	Cx	7,83	7,83	3,63	9,00	0,00
NORA-30 DRAG 6 x 21	IMPEXECO	6	1	S	G	Cx	10,87	10,87	6,96	18,00	0,00
NORA-30 DRAG 13 x 21	IMPEXECO	13	1	S	G	Cx	18,23	18,23	15,06	39,00	0,00
NORANELLE 20µg/100µg 13 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	13	-	S	G	-	36,10	36,10	36,10	39,00	0,00
NORANELLE 30µg/150µg 3 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	3	1	S	G	Cx	7,83	7,83	3,63	9,00	0,00
NORANELLE 30µg/150µg 6 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	6	1	S	G	Cx	10,37	10,37	6,42	18,00	0,00
NORANELLE 30µg/150µg 13 x 21	MITHRA PHARMACEUTICALS	13	1	S	G	Cx	16,53	16,53	13,18	39,00	0,00
NORANELLE 13 x 21	IMPEXECO	13	-	S	-	-	36,10	36,10	36,10	39,00	0,00

Spiralen

HORMONENSPIRALEN

KYLEENA 19,5 mg IUS	BAYER	60	-	S	-	-	147,57	147,57	147,57	180,00	0,00
LEVONORTIS 20 µg/24h	EXELTIS	60	-	S	-	-	118,06	118,06	118,06	180,00	0,00
LEVOSERT 20 µg/24h	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	S	-	-	118,06	118,06	118,06	180,00	0,00
MIRENA INTRA UTERIEN SYST.	BAYER	60	-	S	-	-	147,57	147,57	147,57	180,00	0,00

KOPERSPIRALEN

GYNEFIX 200 IUD	CONTREL	60	-	M	-	-	129,00	129,00	129,00	180,00	0,00
GYNEFIX 330 IUD	CONTREL	60	-	M	-	-	129,00	129,00	129,00	180,00	0,00
IUB SCu3006 intra uterine device	EXELTIS	60	-	M	-	-	139,75	139,75	139,75	180,00	0,00
MITHRA FLEX 300	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	56,00	56,00	56,00	180,00	0,00
MITHRA LOAD 375	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	56,00	56,00	56,00	180,00	0,00
MITHRA SERT 380	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	56,00	56,00	56,00	180,00	0,00
MITHRA T 380	MITHRA PHARMACEUTICALS	120	-	M	-	-	56,00	56,00	56,00	360,00	0,00
MI-DIU LOAD 375 CU+AG	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	60,00	60,00	60,00	180,00	0,00
MI-DIU SERT 380 CU+AG	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	60,00	60,00	60,00	180,00	0,00
MI-DIU SERT 380 MINI CU+AG	MITHRA PHARMACEUTICALS	60	-	M	-	-	60,00	60,00	60,00	180,00	0,00
NOVA T STERILET INTRA-UTERIN	SCHERING	60	-	M	-	-	17,60	17,60	17,60	180,00	0,00

Noodanticonceptie

LEVODONNA TABL 1 x 1,5 mg	SANDOZ	3	-	S	G	-	8,55	8,55	8,55	9,00	0,00
POSTINOR COMP 2 X 750 µg	MITHRA PHARMACEUTICALS	3 -		S - -			8,95	8,95	8,95	9,00	0,00

POP

MICROLUT DRAG 3 X 35	BAYER	3	1	S	-	Cx	10,58	10,58	6,65	9,00	0,00

12 maart 2019

Contraceptie wordt gratis tot leeftijd van 25 jaar

vrt NWS

Het Vlaamse expertisecentrum voor seksuele gezondheid Sensoa vindt het initiatief om de leeftijdsgrens te verhogen een goede zaak. Wordvoerder Boris Cruyssaert vindt wel dat er ook meer aandacht moet komen voor vrouwen in kwetsbare situaties. "Vrouwen in armoede zouden ongeacht hun leeftijd moeten kunnen genieten van de terugbetaling van anticonceptie. We horen van onze mensen op het terrein dat anticonceptie voor deze vrouwen een te hoge kost is, zeker als het gaat om het laten plaatsen van een hormonaal spiraal."

Morning-afterpil voortaan gratis voor elke vrouw

Cruyssaert juicht ook toe dat de morning-afterpil voortaan gratis is voor vrouwen van alle leeftijden. "Het is natuurlijk wel nodig dat dit initiatief kenbaar wordt gemaakt, zodat vrouwen de weg vinden naar de apotheek. Ook kunnen zij de morning-afterpil alleen maar krijgen op voorschrift. Ze zullen dus eerst nog altijd naar de huisarts moeten gaan. Op zich is zo'n verplicht bezoek aan de huisarts een goede zaak, omdat die meteen ook informatie kan geven over anticonceptiva. Maar anderzijds kan het voor vrouwen ook een drempel zijn. Daar zijn we ons van bewust."

Cruyssaert denkt niet dat vrouwen nu massaal naar de morning-afterpil ebruik van de gewone pil

Alle voorbehoedsmiddelen worden voortaan terugbetaald tot 25 jaar

De 'pil' tot 25 jaar terugbetaald

Vrouwen krijgen binnenkort anticonceptiemiddelen terugbetaald tot de leeftijd van 25 – nu is dat nog tot 21. Experts noemen dat een goede zaak. "Contraceptie mag geen luxeproduct worden dat jonge vrouwen niet kunnen betalen", zegt professor Petra De Sutter. De morning-afterpil wordt dan weer helemaal gratis, ongeacht de leeftijd.

Gratis anticonceptie voor iedereen tot 25 jaar **GAZET VAN ANTWERPEN**

ds De Staat Meest recent Video Audio Ritsland Ritsland Opinie Meer ▼

Contraceptie wordt binnenkort terugbetaald tot de leeftijd van 25 jaar. De Kamercommissie Volksgezondheid heeft daarover dinsdag een wetsvoorstel van de PS goedgekeurd.

Volgens het voorstel wordt de morning-afterpil voor iedereen gratis, ongeacht de leeftijd van de vrouw. De regering moet wel nog een Koninklijk Besluit uitvaardigen om de maatregel te doen ingaan.

Eenkel N-VA stemde tegen het voorstel.

Voor contraceptie is er nu een terugbetaling tot de leeftijd van 21 jaar. Volgens de PS hebben steeds meer jonge vrouwen het moeilijk om rond te komen. In juli vorig jaar leefden bijna 45.000 vrouwen tussen de 21 en de 25 jaar van een leefloon.

CD&V en de liberalen dienden een amendement in waardoor het voorstel pas ingaat na de publicatie van een Koninklijk Besluit. De PS wil dat de regering dat besluit zo snel mogelijk neemt. Volgens de Franstalige socialisten kan de kostprijs van de maatregel – volgens het KIEZIV sowat zes miljoen euro per jaar – geen bezwaar zijn.

